

rechter schrijft terug

Jan van der Does

Rechterlijke actualiteit

‘Hebben jullie al gehoord dat Joran van der Sloot zelfmoord heeft gepleegd?’

De lunchtafel van rechters stokte. Algehele verbijstering. ‘Daar kon je op wachten.’ zei een oudere vrouwelijke collega met een zorgvuldig beatrixkapsel. ‘Daar word ik nou beroerd van.’

‘Ik had ook het gevoel [...] dat moet ooit fout gaan,’ vulde haar buurvrouw aan. ‘Je zou die jongen haast sympathiek gaan vinden.’

De tafel was nog nooit zo eensgezind geweest. De meningen volgden elkaar staccato op. Dat krijg je ervan als zelfbenoemde onderzoekers de opsporing ter hand nemen. De garanties voor de verdachte zijn er niet voor niets. Het blijft gaan om mensen. Ze mogen geen opgejaagd wild worden, puur object van de commercie, achternagezeten door kijkcij-

fers. Het gaat niet meer om rechtsstatelijke waarheidsvinding, maar om plat narcisme. Die Maurice de Hond, van hetzelfde laken een pak. Wat die zich allemaal heeft gepermitteerd.

De ene spreker probeerde de vorige te overtreffen, en er heerste een saamhorigheid alsof de overledene een gezamenlijke collega was. Totdat een bleke en wat bedeesde raio vroeg: ‘Hoe heb je het nieuws eigenlijk gehoord?’

‘Joran zelf heeft het verklaard,’ was het antwoord.

Weer stokte de tafel, in verwarring dit keer, er was even een aarzeling tussen gegeneerde verontwaardiging of onbedaarlijk plezier. Het werd het laatste en een bulderend gelach vulde de ruimte. Het was natuurlijk de vraag of het grapje gepast was, maar de stemming zat er in.

En nu de grens van het betamelijke toch wat mistig was geworden, dwaalde het onderwerp van het gesprek gemakkelijk naar andere personen die, voorzichtig geformuleerd, ook vragen opriepen.

Een officier van justitie die altijd aan het eind van de zitting van de politierechter opsomt in welke zaken hij appèl gaat aantekenen. Waarom neemt zo’n man niet een paar dagen bedenktijd in acht, al was het maar voor de schijn?

En dan iets anders. Een advocaat, steevast met een openvallende toga, waarachter een ongestreken overhemd van onbestemde kleur tevoorschijn komt. Om nog maar niet te spreken van de bef die als een vuile zakdoek om zijn hals hangt. ‘Jullie weten allemaal om wie het gaat. Zeggen jullie daar weleens wat van?’

De meningen raakten verdeeld.

Een mannelijke collega vond dat deze vraag moest worden opgesplitst in drie bestanddelen: de openvallende toga, het kleurloze overhemd en de verfrommelde bef. Elk op zichzelf beschouwd zou hij nog kunnen billijken, maar tezamen genomen, maar eigenlijk ook al een combinatie van twee bestanddelen, dat riep om een maatregel van orde. De vrouw met het beatrixkapsel voegde nog een variabele bij. De betreffende advocaat was inhoudelijk van uitstekende kwaliteit, vroeg dat niet om een genuanceerde aanpak? De discussie verlegde zich. Het zojuist geopperde bestanddeel veranderde langzaam in de vraag of je van een sympathieke advocaat meer inbreuken op het decorum kon accepteren, dan van ‘één die zich van alles permitteerde’. De tafel kwam er niet uit.

Een zekere vermoeidheid maakte zich van het gezelschap meester en toen iemand een andere kwestie op tafel probeerde te leggen, namelijk de aanwezigheid van Verdonk bij de uitspraak in een strafzaak, was de animo al verdwenen. De vraag werd overstemd door het geluid van schuivende stoelen en de spreker liet het maar voor wat het was.

Ieder bewoog zich naar de werkplek, nog nagloeiend van opwinding. Er lag tevredenheid op de gezichten, want het werk bleef toch maar razend interessant.